

Az író Jókai mint politikus, városunk díszpolgára

Jókai nem volt nagy politikus. De kitudja meghatározni a kis és a nagy politikus természetrajzát. *Jókai* egy fa volt abban a „nagy erőben”, amely néhány évtizeden át beárnyékolta az országot és úgy szavazott, amint *Tisza Kálmán* kívánta. *Tisza Kálmán* nem tudott úgy írni, mint *Jókai*, mégis tagja volt az Akadémiának, akkor miért ne lehetett volna tagja *Jókai* is a parlamentnek. Az irodalom bizonyára többet nyert azzal, hogy *Jókai* politikus volt, mint a parlament. Ő ugyanis a politikában a „folyosópárthoz” tartozott, amely a legnagyobb megfigyelője volt a magyar úri világnak. Itt telt meg ő a legszebb benyomásokkal: beállt egy csoportba és hallgatta a beszédet. Neki a parlament a folyosóért volt értékes, s így lett az az irodalom hasznára.

A politikai mesterkedés, a pártharcok folyamata, a cselszövés és intrika hidegen hagyta. Mindig a „kolompos” után szeretett menni és mivel mandátumával sohasem akart elérni semmi különösezt, nem is törődött soha azzal, ami a parlamentben történik. Ha szavazni kellett: szavazott.

A közügyeket, a szakkérdéseket meg tényleg nem ismerte, szónoklatait pedig nem a vitázó gúny, hanem a bájos, szelíd humor hatotta át. Mindazonáltal komolyan vette a politikai hivatást. Viszont nagyon következetes nem tudott lenni a meggyőződéseiben.

Szabadelvű, szabad gondolkodó politikus volt és az is maradt. Amikor viszont a pártjába agitálták, azt felelte: „Nálatok a kalapácsütés jelzi, minő tetteket visztek véghez a humanizmus, az emberiség érdekében. Nekem is van egy ilyen kalapácsom, s az nem mutat egyebet az én működésemben, mint amit ti tesztek: s ez a kalapácsütés a szívem dobogása.”

A folyosó néptelen volt amikor ő szónokolt. *Deákon* kívül neki lett a legmagasabb hallgatottsága. Bájos ötletei, szelíd csipkelődései, kedves gúnyolódásai még az ellenfelet is megszerettette. *Deák* mondta: „*Jókai* olyan puskaporral is tud löni, amellyel már löttek egyszer.”

Móricz Pál (muzeológus) balközéppárti szarvasi képviselő választási beszédében *Jókai* is felszólalt, aki sokkal különbszédben agitálta a szarvasi választókat *Móricz* mellett. *Jókainak* ez a magasra szárnyaló gondolatokból fűzött beszéde sokat számított, hogy *Móricz Pál* elnyerje Szarvas képviselői mandátumot (1878-1884).

Az udvarban történt látogatását követő méltatásával az ellenzéki ember megingott. Térdet hajtott, valahányszor a királyi házról volt szó. Meg is csúfolták érte sokszor. Egyre fogyott a népszerűsége.

A ház dolgai iránt már mind kevesebbet érdeklődik. Keveset beszél és ír a politikáról. *Tisza* mellett azonban változatlanul kitartott és szinte szolgai módon állt rendelkezésére a parlamentben. *Jókai* szinte tragikusan elkeseredik – bár *Tisza* vígasztalgtatja. Kerüli a T.házat, annak csak a klubjába jár tarokkozni.

Egyszer csak nyomasztó anyagi gondja kezd támadni. Erre nem számított, hiszen jól keresett, de maga is és a háza népe is átkozottul rosszul gazdálkodott. – *Jókai* uzsorás kezekbe kerül. A király *Tisza* közbenjárására titokban kiegyenlíti az író tarozásait. Újra *Tisza* segíti ki azzal, hogy a kormány befolyása alatt lévő nagyvállalatok igazgatásába bevásztotta. Itt némi vagyonhoz is jutott. Ezek ellenére politikai életének utolsó esztendei sem voltak rózsásak.

Az utolsó kínos ütés akkor sújtott le rá, amikor a kormány az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képben című munka befejezése után azt indítványozta, hogy *Jókai* szerkesztői fizetése továbbra is kiutaltassék. Erre *Madarász József*, akit *Jókai* leleplezett, a szószékre rohant, s ezt mondta: „Én *Jókai Mórt* hazám ellen vétkes egyénnek ismerem.” Általános felháborodásban tört ki a T.ház. A vádat teljességgel alaptalannak tartották a jelenlévők.

Jókai szívéen ez gyógyíthatatlan sebet ütött. – Azon a helyen, ahol őt annyiszor köszöntötték tisztelettel és hódolattal, zúgó tapsviharral, hazája ellen vétkesnek merik őt mondani. Betetőzésül, Karcagon is kibukott. Mentség nem volt: végleg kiderült a képviselőházból.

Politikai pályafutását befejezettnek tekintette. Hiába lett a főrendiház tagja, és kapott magas kitüntetést, a parlamenti dolgok iránt többé nem érdeklődött. Csak tarokkozni járt még a klubba.

Jókai érdeklődése, tevékenysége a politikán kívül a közélet más területére nem terjedt ki. Községünkötől kapott díszpolgársága sem volt kapcsolatban helységünk közügyeivel. Nincs tudomásunk arról, hogy Szarvason járt volna. Díszpolgársága, melyet a mellékelt jegyzőkönyv említ (1893. október 17.) az az 1848-49. évek során hazafias, hősiességével és világhírű írói munkásságával, sikereivel érdemelt ki.

Revisoriak Taiso johtamassa, Pentti Wetherin johtamassa, Salma Koski, Helmi Laita, Panna Kela ja Wadon Lindor johtamassa.
Oikeus ilmi tuloksi myyjäisessä.

248.

Alustettiin os. 1893:in Oltokoski h. 17:in jätetty kappale.
testiteltä kappaleita kuitteilla ja jättökirjoilla.

Indeksiä otettiin.

249.

Alustettiin k. 1893:in alustettiin ja k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita 11983:in os. 1893:in jättökirjoilla. myyjäisessä kappaleita.
sige os. k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita.
jättökirjoilla. k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita.
myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita.

Alustettiin testiteltä os. 1893:in jättökirjoilla kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
50:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.

Os. 1893:in jättökirjoilla kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.

250.

Os. 1893:in jättökirjoilla kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.
kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla, kappaleita myyjäisessä kappaleita k. 1893:in jättökirjoilla.

lévén kifejtet főmunkán tevékenységét legelső kivételése-
 ré által kisire méltányolta. Ezen munkatársat ha-
 lálra kétéves szakdolgozó munkásságát s ebben rajta
 kiemelkedő érdemeit a belső-eredetűen elhelyezkedő
 köteteket elvétele után, indítványozva, hogy a va-
 ras képzéselőtestületi kiegészítés helyébe kerüljen
 egy képzéselőtestületi kiegészítés helyébe kerüljen az által adja
 millió előfizetést, melyek Tokai körüli munkatárs
 kiegészítésben is korábban költöztek városunk -
 előfizetésének, válassza. -

Az indítvány kiegészítés elvételére az egy-
 tizedesleg elfogadottan, Tokai körüli város va-
 ras előfizetéséről válassza. -

Az elnökségnek szellemében immárfeltételezett intézkedé-
 sel és az előfizetés sorsolásával kapcsolatban Páncs M.
 és Fegyverő és Páncs M. képzéselőtestület meg-
 állapított, az előfizetés a városi képzéselőtestület által adja
 va, jelen határozat kivételével kivételében Tokai körüli
 város, immárfeltételezett képzéselőtestület sorsolás
 utján elvétele. -

Megjegyzés a határozatokból kiegészítés megkezdés
 képzéselőtestület a városi képzéselőtestület, hogy a Tokai körüli vá-
 ras előfizetéséről válassza, az előfizetés sorsolásával és az elő-
 állításait megkezdje, mivel a Jelenlegi
 határozat a képzéselőtestület egyidejűleg kiegészítés
 megkezdés, a képzéselőtestület előfizetéséről válassza
 elvétel a képzéselőtestület, megkezdés. -

Jegyzőkönyv (részlet)

248.

Olvastatott, az 1893. évi október hó 17-én tartott képviselő testületi közgyűlés hitelesített jegyzőkönyve.

250.

Dr. Havari Gyula ügyvéd mint városi képviselő az 1894. év január hó 6-án Budapesten tartandó Jókai jubileum jelentőségéről lelkes szavakkal említést tevén..... kifejtett páratlan tevékenységét helyeslő közeliismerés által kísérve méltányolta. Egész nemzetünket hála kötelező sokoldalú munkásságát s ebben rejülő hervadatlan szellemét a lelkesedésben kikutató köztudat elé állítani, indítványozza, hogy a város képviselő testülete hazafias lelkületéből folyó kegyeletével és hála érzetével az által adjon méltó kifejezést, mikép Jókai Mór, nemzetünk közszerzetében élő koszorús költőjét városunk díszpolgárává válassza.

Ez indítvány hazafias élénk lelkesedéssel egyhangulag elfogadottnak, Jókai Mór Szarvas város díszpolgárává választatott.

Az előterjesztés szellemében ünnepelthöz intézendő felirat és díszoklevél szövegének szerkesztésével Dancs Béla főjegyző és Benka Gyula képviselő biztatnak meg. A felirat és díszoklevél a bíró és a főjegyző által aláírva, jelen határozat kiadványá kíséretében Jókai Mórnak, hazánk koszorús költőjének Budapestre posta úttján elküldetendő.

Ugyancsak a határozatokból kifolyólag megbízta a képviselőt a város bíróját, hogy a Jókai Mór díszpolgárrá választásáról szóló oklevél ékes ízléses kiállítását megrendelje, miczélből a fölmerülendő költséget a közpénztárból egyidejűleg kintalányoztatnak a díszpolgári oklevél felküldése előtt a képviselő testületnek bemutatandó.

Gépre vitte: Gulyás András

Régész

Tessedik Sámuel Múzeum

Ezek alapján lett országszerte díszpolgára a településeknek és neveztek el róla közterületeket, kulturális intézményeket, civil szervezeteket. Városunkban is egy nagyforgalmú utca viseli a nevét. Legközelebb hozzánk Békéscsaba díszpolgára.

Ebben az évben emlékezhetünk meg arról, hogy dr. Jókai Mór 115. éve díszpolgára városunknak.

Szilvássy László

